

Filmmagasinet

eniko

Vinterberg & Lindholm

» *Det er sådan et liv,
vi vil leve* «

Cate Blanchett
Køn i Hollywood

Flaskepost fra P
Skabt til film

Sauls søn
Auschwitz, Europa

Western
Mod racisme

kr. 99,00

.02.16 - 27.04.16

778791741006 70 >

BK returløse 17

februar-april 2016

Kongens fald

Johan Schlüter skabte sit eget imperium som filmbranchens førstadvokat. I dag er han ruineret og mistænkt for at være indblandet i dansk films største bedragerisag. Vi ridser sagen op og taler med hovedpersonen.

*Af Daniel Pilgaard
Foto: Søren Rønholt*

Dansk film er blevet bedraget for 175 millioner kroner, penge, som er havnet i de forkerte lommer. Nok den største bedragerisag, der nogensinde har ramt kulturlivet.

Det er Klaus Hansen, chef for brancheorganisationen Producentforeningen, der i november 2014 får mistanke om, at noget er galt. Der mangler på mystisk vis 33 millioner kroner i royalties for danske film og tv-programmer. Siden vokser beløbet til 175 millioner.

Indkassering og administration af indtægterne er betroet advokat Johan Schlüters advokatfirma. Sådan har det været siden 1992, og fra 2009 har søsterselskabet Registrering Danmark, som han er medejer af, stået for forvaltningen. At det har ligget hos Schlüter, er meget naturligt, for det er ham, som har skabt og forhandlet de ordninger, som har været så indbringende for dansk films økonomi.

"Jeg er vanvittigt chokeret over at have samarbejdet med en person, der har bragt så meget på spil i forhold til filmbranchen. Der er blevet tabt mange penge, og samtidig er det et helt system, han rokker ved – et system, han selv har skabt, og som ellers er det mest velfungerende i Europa," siger Klaus Hansen om 71-årige Johan Schlüter.

Fra toppen til paria

30. juni overtager Producentforeningen Registrering Danmark, og dagen efter melder Klaus Hansen Johan Schlüters advokatfirma til politiet for bedrageri. Schlüter og hans partner Lars Halgreen reagerer prompte ved at politianmelde firmaets tredje ejer, Susanne Fryland, til politiet for "grove økonomiske forbrydelser".

To en halv måned senere bliver Fryland sigtet af Bagmandspolitiet for underslæb, og Schlüters firma går på samme tidspunkt konkurs, fordi klienterne, blandt andet filmbranchen, flygter.

Dansk films førstadvokat gennem fire årtier er en færdig mand i branchen. Og faldet fortsætter. Han bliver selv meldt til politiet af kuratoren i konkursboet, fordi dokumenter trækker ham ind i svindelsagen. Og i starten af december 2015 bliver han erklæret personlig konkurs. En æra er slut.

"Jeg har mistet alt. Mit livsværk er væk. Det er en stor sorg," er Johan Schlüters første ord, da han

tager imod os på trappen til sit hjem. En adresse på Esplanaden er noget af det mest mondæne i København. Schlüters bolig på 232 kvadratmeter er da også klassisk liebhaveri med stuk i loftet og sildebensparket samt prangende terrasse på 400 kvadratmeter med udsigt over hele byen.

Terrassen er indrettet med plantebede, træer, statuer og et lille udhus, der rummer en samling figurer fra *Tintin*, Hergés berømte tegneserie om den renskurede helt og det spraglede persongalleri, som Schlüter er en inkarneret fan af.

Indretningen signalerer velhavende dannelse – fra de behagelige lædermøbler over Poul Henningsens ikoniske bordlamper til den polske stuepige, der er i gang med at stryge skjorter.

Stuens reoler bugner af bøger, blandt andet to murstensbiografier om historiens store verdensledere,

» *Jeg har mistet alt. Mit livsværk er væk. Det er en stor sorg* «

Churchill og Clinton. Med en stiv whisky og en god cigar havde de to statsmænd nok følt sig hjemme her i tv-stuen med Johan Schlüter. *Klovn*-boksen under den store fladskærm var sikkert kommet på dvd-afspilleren til stor morskab, for nok er Schlüter en rigmand, men hans aura stråler mere af levemand.

"Vil I have én?" spørger han venligt og tænder en smøg med en lighter af mærket tre-for-en-tier-i-kiosken, mens han fortæller, at han og familien er tvunget til snart at fraflytte lejligheden, som er blevet solgt.

"Jeg er blevet ruineret af den her sag. That's it. Jeg er ved at komme mig over det, men det har været nogle hårde måneder," siger han og fortæller, at han har bearbejdet derouten ved at skrive en nøgleroman.

"Den handler indirekte om filmbranchen, og der er en del mord i. Der er nogle, som vil kunne genkende sig selv, men romanen bliver nok liggende i skuffen."

"Jeg har været så mange år i branchen og kendt så mange mennesker, der nu tror, at jeg har lavet noget

forkert. Det har virkelig gjort mig ondt. Det kan godt være, at jeg har svigtet ved ikke at være kontrollerende nok, men at have været på toppen i 40 år og pludselig blive en paria, det er sgu en sorg.”

Indtog i filmbranchen

Johan Schlüters vej til toppen har været brolagt med lige dele dygtighed, handlekraft, charme, hårdhed og evnen til at være på det rigtige sted på det rette tidspunkt.

Efter en juridisk embedseksamen med et af Københavns Universitets højeste karaktersnit begynder Johan Schlüter sin karriere i 1974 hos højesteretssagfører Jon Palle Buhl.

Buhl er kendt som kunstens og kunstnernes advokat, men at Schlüter selv ender med at blive kunstens førsteadvokat, er noget af et tilfælde. Hans onkel Otto Lassen er sekretær for pladebranchens organisation, IFPI. Stafetten skal gives videre. Schlüter bliver spurgt, og efter et møde med IFPI's formand, Bent Fabricius-Bjerre, er jobbet Schlüters.

I 1981 er det også Fabricius-Bjerre, der ringer til Schlüter og siger: "Der er kommet noget på markedet, der hedder video."

Da Schlüter undersøger forholdene i forretningerne, viser dette marked sig at være rent kaos. "Forhandlerne sad omme i baglokalerne og kopierede selv filmene. Alt var stort set ulovligt," husker han.

Som advokat for musikbranchens fællesorganisation ved Schlüter præcist, hvilken styrke det giver at stå

» Stædigheden er både min styrke og svaghed «

fælles i front. Så hvorfor ikke slå til og samle distributørerne af det nye filmmedie? Sådan ser FDV – Foreningen af Danske Videogramdistributører – dagens lys på Schlüters kontor i 1981, hvor samtlige ti selskaber, han har inviteret, møder op og takker ja til tilbuddet om at danne en fælles interesseorganisation.

"FDV's stiftelse, vedtægter, regler og alt blev klaret på dette første møde," siger han stolt om den begivenhed, der markerede hans indtog i filmbranchen.

Skik følge eller land fly

Der er pondus for pengene hos den initiativrige advokat. Schlüter forsvarer med stor effektivitet fællesgrundlaget for de konkurrerende kunder, han har forenet. Og snart kender hele befolkningen videogramdistributørernes alvorlige formaninger, som toner frem, når videoen sættes i maskinen.

Han taber ikke en eneste af de retssager, han anlægger igennem årene på vegne af videobranchen. Først fører han i 1980'erne en nådesløs klapjagt på videopiraterne, og senere går han efter de forhandlere, der udlejer importerede videofilm uden danske undertekster.

Det bliver nemlig skik følge eller land fly for forhandlerne, da Schlüter har sikret de danske distributører monopol på videomarkedet.

Monopolet gør det til gyldne tider for videobranchen, der får sat et prisniveau, som er langt højere end i øvrige lande. Branchen jubler, men forbrugerne betaler prisen, som skeptiske tunger har bemærket.

Schlüter er en knalddygtig lobbyist. I starten af 1990'erne er han den eneste rådgiver for film- og videobranchen for daværende kulturminister Grethe Røstbøll, og da blankbåndsgiften indføres i 1992, pålægges danske forbrugere at betale tyve kroner i afgift for et vindspillet videobånd på 240 minutter. I Tyskland er afgiften blot på 2,60 kroner!

Copydan-sagen

November 2014

En mellemregning på 33 millioner kroner dukker op i en revisionsrapport af foreningen CAB's regnskaber. Johan Schlüters advokatfirma forvalter pengene, der kommer ind via Copydan, men de tre ejere, Johan Schlüter, Lars Halgreen og Susanne Fryland, kan ikke forklare det manglende beløb.

Januar 2015

Producentforeningen iværksætter en revisionsundersøgelse og beløbet stiger til 50 millioner kroner.

April 2015

De tre advokater vedkender sig gælden og underskriver gældsbreve.

Juli 2015

Beløbet stiger til 100 millioner kroner. Producentforeningen politianmelder Johan Schlüters advokatfirma. Johan Schlüter og Lars Halgreen melder Susanne Fryland, der er direktør i advokaternes andet firma Registrering Danmark, hvor svindlen menes at have stået på.

September 2015

Bagmandspolitiet sigter Susanne Fryland for underslæb. Hun erklæres kort tid efter personlig konkurs.

Oktober 2015

Johan Schlüters advokatfirma går konkurs.

November 2015

Beløbet stiger til 175 millioner. En pengestrømsanalyse foretaget af Deloitte viser, at en tredjedel af pengene er blevet misbrugt af Susanne Fryland på aktiviteter i Slagelse. De resterende penge menes at være røget ind over advokaternes hovedkontor på Højbro Plads i København. Johan Schlüter bliver meldt til politiet for underslæb af kurator i advokatfirmaets konkursbo.

December 2015

Johan Schlüter bliver erklæret personlig konkurs.

Januar 2016

Bagmandspolitiet undersøger stadig sagen, og Susanne Fryland er stadig den eneste, der officielt er sigtet for underslæb.

Afgiften fra uindspillede videobånd er kun én blandt mange indtægtskilder, som Schlüter i de år sætter i system og begynder at forvalte for film- og musikbranchen. Rigtigt mange kunstnere er berettiget til at få en bid af Copydan-kagen, når deres værker anvendes, men administrationen og udbetalingerne er et kompliceret puslespil. Det er Schlüters genistreg, at han samler brikkerne og reformerer området.

Han forener kunderne ved at varetage deres Copydan-interesser i de fire foreninger: CAB, Filmkopi, Filmret og Kopifon.

"CAB er anerkendt i Europa som det mest succesfulde producentforvaltningsselskab," siger han om sit eget livsværk, der også gør ham velhavende. Han får nemlig selv ti procent af den samlede omsætning, der kommer ind via afregningen af Copydan-midler!

Den evige fjende

Om Schlüters betydning siger Zentropas direktør Peter Aalbæk Jensen:

"Da jeg startede som producent, var der én jurist i Danmark, der vidste noget om film. Det var Schlüter. Derfor blev han den juridiske stifter af Zentropa og rådgiver på aftaler mellem Lars von Trier og mig."

"Hans arbejde har været epokegørende på hele filmrettighedsområdet. Han har skabt nogle absolut stjerneaftaler for dansk film og tv-produktion, samtidig

» Jeg elsker folk med skæve hoveder, der kommer med skæve idéer «

med at han havde en politisk platform, der gjorde, at Christiansborg accepterede de her aftaler til gavn for filmkunstnerne. Han var en autoritet og har altid været det. Johan Schlüter siger man ikke imod."

På sin vej til toppen skaber Johan Schlüter sig dog også mange fjender, og han er sjældent modtagelig for kritik.

"Jeg er Johan Schlüter. Jeg er ikke hvem som helst, og jeg vil ikke finde mig i hvad som helst," sagde han til Jyllands-Posten for et par år siden.

En af hans kritikere er lige så stædig som Schlüter. Det er den ålborgensiske filmforhandler fra Laserdisken, Hans Kristian Pedersen.

Pedersen, der selv importerer og sælger film uden at være medlem af Foreningen af Danske Videogramdistributører, mener, at hele branchens eneret på udlejning er baseret på en lov, der simpelthen ikke gælder. Men ifølge Pedersen lavede Schlüter et "juridisk mesterværk", da han vandt en sag ved EF-domstolen i 1987 og fik retspraksissen på området indført.

I dag indrømmer Schlüter, at han selv blev overrasket over afgørelsen. "Jeg troede faktisk, at vi ville tabe vores sag og gik på druk i to uger," siger han med et glimt i øjet.

Den nordjyske filmforhandler nægter dog at bøje sig og har i tre årtier forsøgt at bekæmpe Schlüter. I 1993 koster det Pedersen en dom for fem tilfælde af ærekrænkelser. I bogen *Sådan tjener man en milliard* omtaler han Schlüter som danmarkshistoriens største forbryder. Han skriver også, at advokaten er daværende statsminister Poul Schlüters fætter, men de er ikke i familie.

"Pedersen – ham kommer jeg sgu til at savne," siger Schlüter om sin evige modstander. "Vi talte ofte om ham på vores møder i videogramdistributørforeningen, og jeg mindede ofte de andre om, at vi ville kede os, hvis vi ikke havde Pedersen," fortsætter Schlüter, der ud over stædighed har en anden ting tilfældes med Laserdiskens direktør: en ægte passion for film.

Surrealistisk telefonopkald

Nogen seriøs trussel mod Schlüters kongerige bliver Hans Kristian Pedersen aldrig. Det er ifølge Schlüter en helt anden sag, der starter hans nedtur, og ironisk nok har den intet med film at gøre.

Som fremtrædende erhvervsmand med utallige bestyrelsesposter har han været engageret i en række forretningseventyr.

"Jeg elsker folk med skæve hoveder, der kommer med skæve idéer. Det har jeg ofte involveret mig i, selv om der som regel ikke er kommet noget ud af det," siger Schlüter om sin trang til at iværksætte.

Han er dog sikker på, at forvaltningen af den afdøde franske sanger Charles Trenets royalties, og planerne om at bygge et museum i Aix-en-Provence til minde om

sangeren, holder vand. Med sin forkærlighed for fransk kultur – som han stiftede bekendtskab med som ung – og Trenets visekunst tøver Schlüter ikke med at springe på.

Men undervejs går projektet i hårknode, og Trenets arving mener, at den kontrakt, som Schlüter har udarbejdet, er det rene fusk.

"Der er en helt afgørende forskel mellem danskeres og franskmænds handelsmoral. Vi stoler på, at tingene er i orden. De tror som udgangspunkt, at man er ude på at snyde dem," forklarer Johan Schlüter.

"I bagklogskabens lys burde jeg nok bare have trukket mig ud af projektet. Men stædigheden, som både er min styrke og svaghed, betød, at jeg fortsatte. Og jeg

» Jeg er ikke Stein Bagger «

glemmer aldrig dagen, hvor jeg sad hjemme og modtog mit livs mest surrealistiske opkald. 14. maj 2014 fik jeg besked om, at kriminalretten i Paris havde idømt mig atten måneders fængsel samt et erstatningskrav på 30 millioner kroner," fortæller han og tilføjer lakonisk:

"Jeg elskede Frankrig, men det gør jeg ikke mere."

Den spektakulære sag ender med en happy ending for Schlüter, der med undtagelse af to bøder i småtingsafdelingen frikendes i appellsagens domsafsigelse i oktober 2015.

Men det bliver kun personligt, at Schlüter kan ånde lettet op. Samme uge, hvor det franske mareridt slutter, starter et nyt.

Millioner blev væk

En mellemregning på 33 millioner kroner dukker op i en revisionsrapport i foreningen CAB's regnskaber. Pengene er trukket ud, men hvor er de blevet af?

Susanne Fryland, der som direktør for Registrering Danmark i Slagelse har til opgave at administrere pengene, kan ikke komme med en overbevisende forklaring på, hvad de er blevet brugt til.

Johan Schlüter hævder, at det kommer helt bag på ham. "Jeg bad straks Susanne om en forklaring og

var dybt overbevist om, at beløbet var dækket af vores tilgodehavende honorar. Sådan lød meldingen, jeg fik fra Susanne.”

– *Hvordan reagerede hun?*

”Iskoldt. Det er jo det, som er så fortvivlende. Jeg har senere fået at vide, at hun i over fire år havde hævet 16,6 millioner til sig selv i konsulenthonorar – altså ved

» *Jeg befandt mig midt i et Kafka'sk mareridt* «

siden af de penge, hun fik i løn. Det vil sige, at ikke alene har hun taget af rettighedshavernes penge, men hun har altså også snydt Lars Halgreen og mig. Hun var jo partner og havde sine partnerhonorarer, men har taget ekstra.”

– *Klaus Hansen har fået foretaget en pengestrømsanalyse, som viser, at ud af de forsvundne 175 millioner kroner kan kun en tredjedel tilskrives Susanne Fryland. Resten er angiveligt røget forbi dit hovedkontor?*

”Jeg kan med stor sandsynlighed sige, at beløbet er alt for højt. Der er ikke tale om 175 millioner, men om et meget mindre beløb. Der er næppe tvivl om, at Susanne har foretaget sig ting. Hun var jo enedirektør i foretagendet, og hun har disponeret ved at låne til højre og venstre. Husk på, at hun var bydronning i Slagelse. Hun var årets iværksætter 2012. Vi fik meldinger om, hvor fremragende det gik.”

Schlüter fortæller, at de kaldte hendes mange aktiviteter i Slagelse for ”Sandkassen”. Fryland importerede Fair Trade-cykler fra Bangladesh, etablerede et børnehjem i Skodborg, udviklede en app for nybagte forældre og sponsorerede en slagsang til fodboldklubben FC Vestsjælland.

”Jeg tror, at den virksomhed, Susanne havde, har været en kæmpe underskudsforretning, som er blevet finansieret af rettighedshavernes penge,” siger Johan Schlüter og hævder, at det er kommet totalt bag på ham.

Jeg vil ikke kaste mudder

”Jeg havde været meget væk fra kontoret og fuldstændigt lagt ned af den franske sag,” fortsætter Schlüter. ”Jeg var jo involveret i et Kafka'sk mareridt. Det tror jeg, at hun har udnyttet, så på den måde hænger de to sager sammen. En revisor har fortalt mig, at Susanne sagde, at jeg ikke skulle blandes ind i regnskaberne.”

– *Men hvad siger du til de bilag, der viser, at nogle af pengene er blevet brugt til at dække omkostninger til din franske sag?*

”Der har været en kontobevægelse, som har været forkert.”

– *Så det er en fejl?*

”Ja, helt klart en fejl. Hvis der er noget, som er mig fjernt, så er det at tage af rettighedshavernes penge.”

– *Blev du for enerådigt?*

”Ja, det blev jeg nok. Man havde jo tillid til, at jeg kunne håndtere det. De aftaler, jeg lavede, var bestyrelserne tilfredse med. Filmfolk har travlt, og de er fattige som kirkerotter. Når vi holdt årsmøde i Filmret, så kom der to.”

– *Men helt ærlig, du er et begavet menneske. Hvordan kan du have overset svindel? Du bliver jo kaldt filmbranchens Stein Bagger nu?*

”Hvad skal jeg sige til det? Jeg er ikke Stein Bagger. Jeg har bygget hele min virksomhed op på gode relationer og tillid til mennesker. Det kan gå over i naivitet, som jeg mener, at jeg er blevet offer for her.”

”Susanne Fryland har jeg kendt, fra hun var syv år. Jeg har arbejdet sammen med hendes far, Stefan Fryland, som var direktør i pladeselskabet Polygram. Hun boede

SUSANNE LØKKEGAARD FRYLAND

Født 1968 i Greve

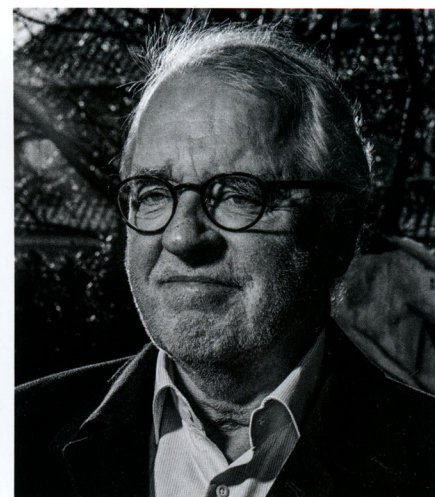
Datter af Stefan Fryland, der fra 1970'erne og to årtier frem var en af pladebranchens mægtigste chefer.

Uddannet jurist 1992 og samme år ansat i Johan Schlüters advokatfirma.

Blev i 2009 direktør i søsterselskabet Registrering Danmark i Slagelse.

Meldt i juli 2015 til politiet for svindel med Copydan-penge og bortvist fra advokatfirmaet.

Sigtet af Bagmandspolitiet september 2015 for underslæb.

JOHAN SCHLÜTER

Født 1944 i København

Får sin advokattitel i 1974 og er i fire årtier film- og musikbranchens førstadvokat.

Skaber Nordens største advokatfirma, Johan Schlüter Advokatfirma, med speciale i ophavsret.

Grundlægger i 1992 er nyt system for administrationen med Copydan-midler i foreningerne CAB, Filmret, Filmkopi og Kopifon.

Modtager i 2014 en dom i Frankrig på atten måneders fængsel, men frikendes i appellsagen.

Er meldt til politiet for underslæb i svindelsagen om 175 Copydan-millioner, men er ikke sigtet.

i en periode hos os, hun var en slags reservedatter. Når jeg ser, at hun direkte har bedraget mig, tænker jeg, hvad fanden er det egentlig for noget?”

– *Men hvordan har du det så med, at Producentforeningen og Klaus Hansen er gået personligt efter dig?*

”Det har jeg det meget dårligt med. Jeg synes, Klaus Hansen har været utroligt hård i det her. Han var med til min 70-års fødselsdag sommeren 2014, hvor han holdt en lang, skamrosende tale. Jeg vil ikke kaste mudder efter Klaus Hansen, men jeg har ikke set et eneste tegn på, at han har forholdt sig til sit eget ansvar som bestyrelsesformand i CAB.”

Ekko har forelagt Johan Schlüters påstande for Susanne Fryland, men hun ønsker ikke at kommentere sagen i pressen, så længe den efterforskes. Hun sagde dog tilbage i august 2015 til dagbladet Sjællandske, at hun er blevet gjort til syndebuk, og at ”anden runde bliver meget 'sjovere'”.

– *Har du og din makker Lars Halgreen gjort hende til syndebuk?*

”Det kan jeg pure afvise,” svarer Johan Schlüter, som oplyser, at han ikke selv er blevet kontaktet af politiet.

Sagens endelige udfald ligger fortsat hen i det uvisse. Men det står fast, at Johan Schlüters imperium er faldet i grus. Facaden på firmaets tidligere adresse på Højbro Plads bærer dog stadig Johan Schlüters navn i guldbogstaver ■

Ekko har forgæves forsøgt at få en kommentar fra Lars Halgreen til artiklen.